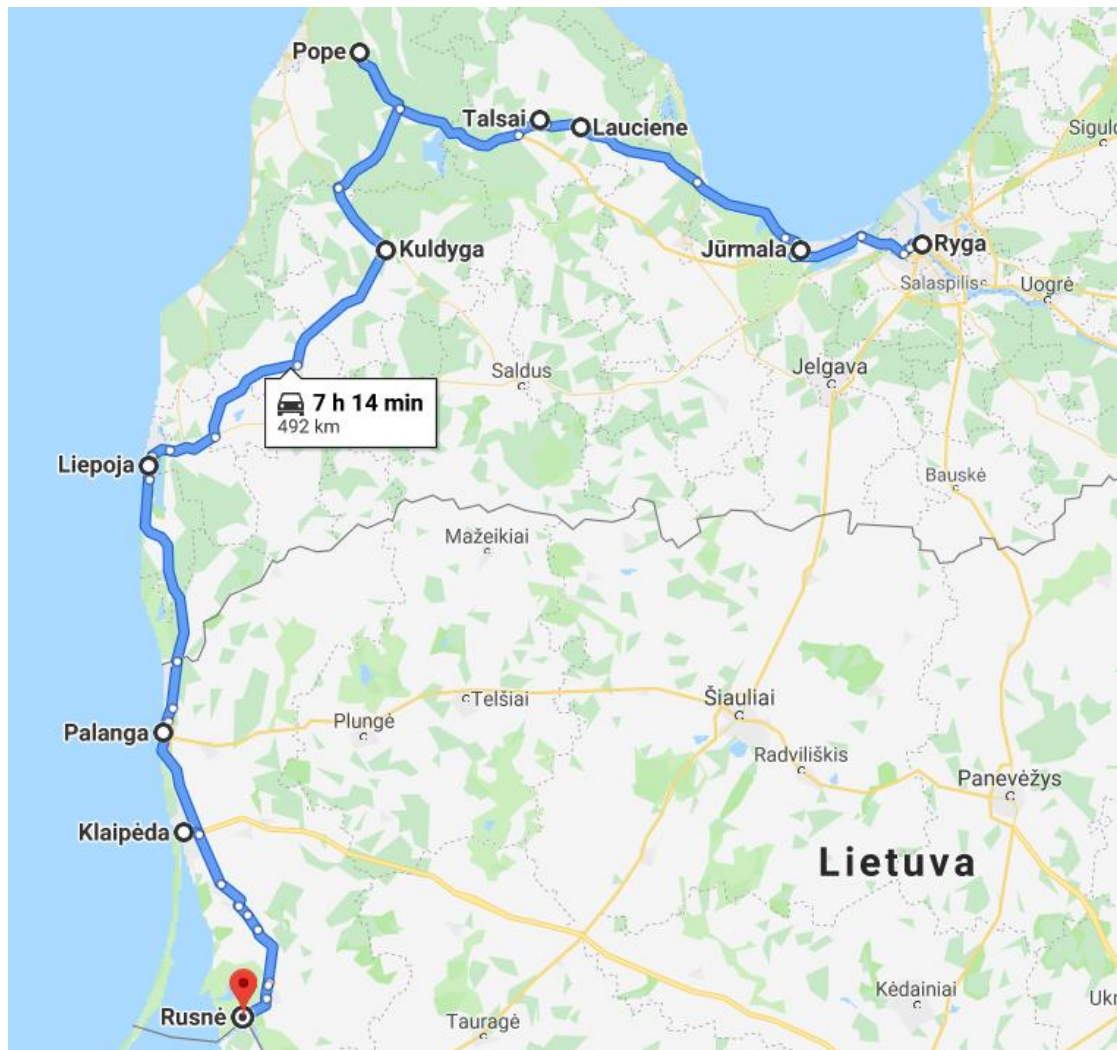

5. RYGA – RUSNĒ: Gēlynai ir parkai

Trukmē: 4 dienas, 544 km

Maršrutas: Ryga – Jūrmala – Kandava – Laucienē – Talsai – Dundaga – Popē – Ugalē – Renda – Kuldyga – Maros – Kazdanga – Sieksatē – Liepoja – Nyca – Rucava – Mažučiai – Palanga – Kretinga – Klaipēda – Šilutē – Rusnē

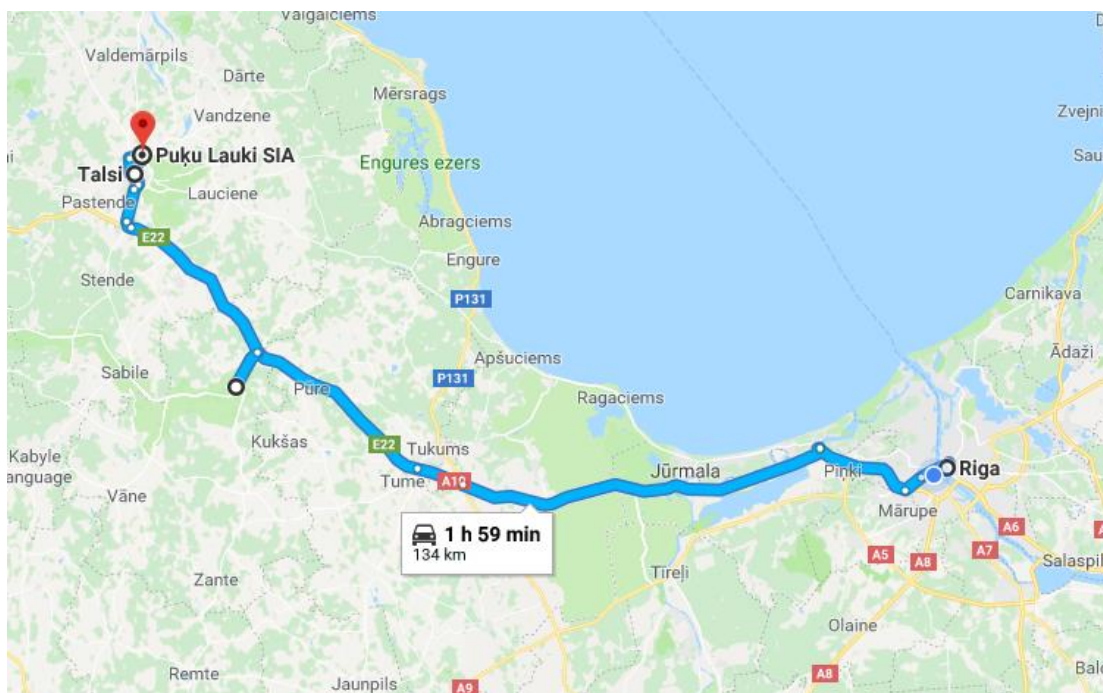

Maršrutas veda pro gražiuosius Kuržemės ir Žemaitijos gėlynus. Kandavoje randama didžiausia kardelių kolekcija. Mierkalnyje yra didžiausias viendienų sodas Rytų Europoje, turintis daugiau nei 1000 veislių. Savininkas gamina vaisių ir uogų vynu. Kalvotame Talsų gamtos parke yra kuržemiečių obelių sodai, kuriuose galima įsigyti vaisių ir iš jų perdirbtų produktų (džiovintų obuolių, obuolių traškučių, sulčių). Aplinkos ir sveikatingumo ūkyje „Upmaļi“ („*Upės krantai*“) gaminamos arbatos, prieskonių mišiniai, augaliniai aliejai, specialūs balzamai, kosmetika, augalinės kilmės muilas ir t. t. – su prekės ženklu „AnnA Bermans“. Dendrologiniame sode „Saulskalnis“ („*Saulės kalnai*“) auga Latvijoje seniausia 50 metų magnolija. Bijūnų sode „Ziedoņi“ („*Žydėjimas*“) auginama daugiau kaip 100 bijūnų

veislių. Maros dvaro, esančio Kuldygos rajone, savininkai siūlo paklausti senųjų vokiečių dvaro istorijų. Pieno dvare „Berghof“ įkurtas Pieno muziejus. Egzotinių gėlių ir medžių veislių randama Maros Lindės dendrologiniame sode. Ūkyje „Turaidas“ gaminamos žolelių arbatos iš aviečių, bitkrėslų, rasakilų, gysločių ir liepžiedžių bei arbatos maišeliai kaip suvenyrai ar dovanos. Nycos gyvenvietėje lankytojams siūloma aplankyti dekoratyvinį sodą, kuriame puoselėjamos vietinės sodininkystės tradicijos. Rucavos dendrologiniame parke galima apžiūrėti magnolijų kolekciją. Didžiausiame Japoniškame sode Europoje (16 ha) įrengta tradicinių aromatinių augalų kolekcija ir daržas. Palangos dvaras, kuriame yra Gintaro muziejus ir Birutės parkas, yra vienas geriausiai išsaugotų dvaro kompleksų Lietuvoje. Kretingos dvaro parkas – vienas seniausių XVI–XVIII a. dvaro parkų Lietuvoje. Klaipėdos universiteto botanikos sode yra įkurtas etnografinis sodas, kuriame galima pamatyti gėlių kolekcijas, būdingas šiai vietai. Klaipėda – populiariausias Lietuvos pajūrio kurortinis miestas. Jūros muziejus ir delfinariumas yra patys žymiausi Klaipėdos turizmo objektai. Šilutės dvare yra du parkai – angliško tipo gamtos parkas su pasivaikščiojimui skirtais takais ir miško parkas, žinomas kaip Varnamiškis, arba vadinamas „Varnų mišku“. Pakalnė – unikali tradicinė žvejų sodyba, auginanti sodo ir daržo augalus, būdingus šiam Lietuvos kraštui.

Pirma diena

Ryga – Jūrmala – Kandava – Laucienē – Talsi (134 km)

Laimonis Zaķis vilkdalgių sodas Kandavoje. Didžiausia barzdotųjų vilkdalgių kolekcija (daugiau nei 500 veislių). Bendras vilkdalgių auginimo plotas yra apie 400 kvadratinų metrų. Vilkdalgių ir kardelių žydėjimo metu sode vyksta atviros dienos.

„**Mierkalni**“ yra didžiausias Rytų Europos viendienių sodas. Iš viso sode galima pamatyti ir įsigyti daugiau kaip 1000 įvairių viendienių veislių! Sodo lankytojai gali nemokamai apsilankyti viendienių žydėjimo laikotarpiu, liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Taip pat savininkas gamina daugiau nei 20 skirtingų vynu, iš kurių kai kurie pagaminti iš egzotinių gėlių. Galima paragauti ir įsigyti vynu, pagamintų iš uogų, vaisių, daržovių ir gėlių.

Ūkyje Kurzemieki auginami ir perdirbami obuoliai (džiovinami, daromi obuolių traškučiai, spaudžiamos sultys). Auginamos vynuoginės sraigės. Svečių laukia pažintinė kelionė, galima įsigyti produkcijos ir degustuoti. Ūkis įsikūręs griežtai saugomoje teritorijoje – kalvotame Talsų gamtos draustinio parke.

Medelynas „Puķu lauki“ siūlo įsigyti daugiamečių augalų, taip pat patyrinėti gerai prižiūrimą sodą.

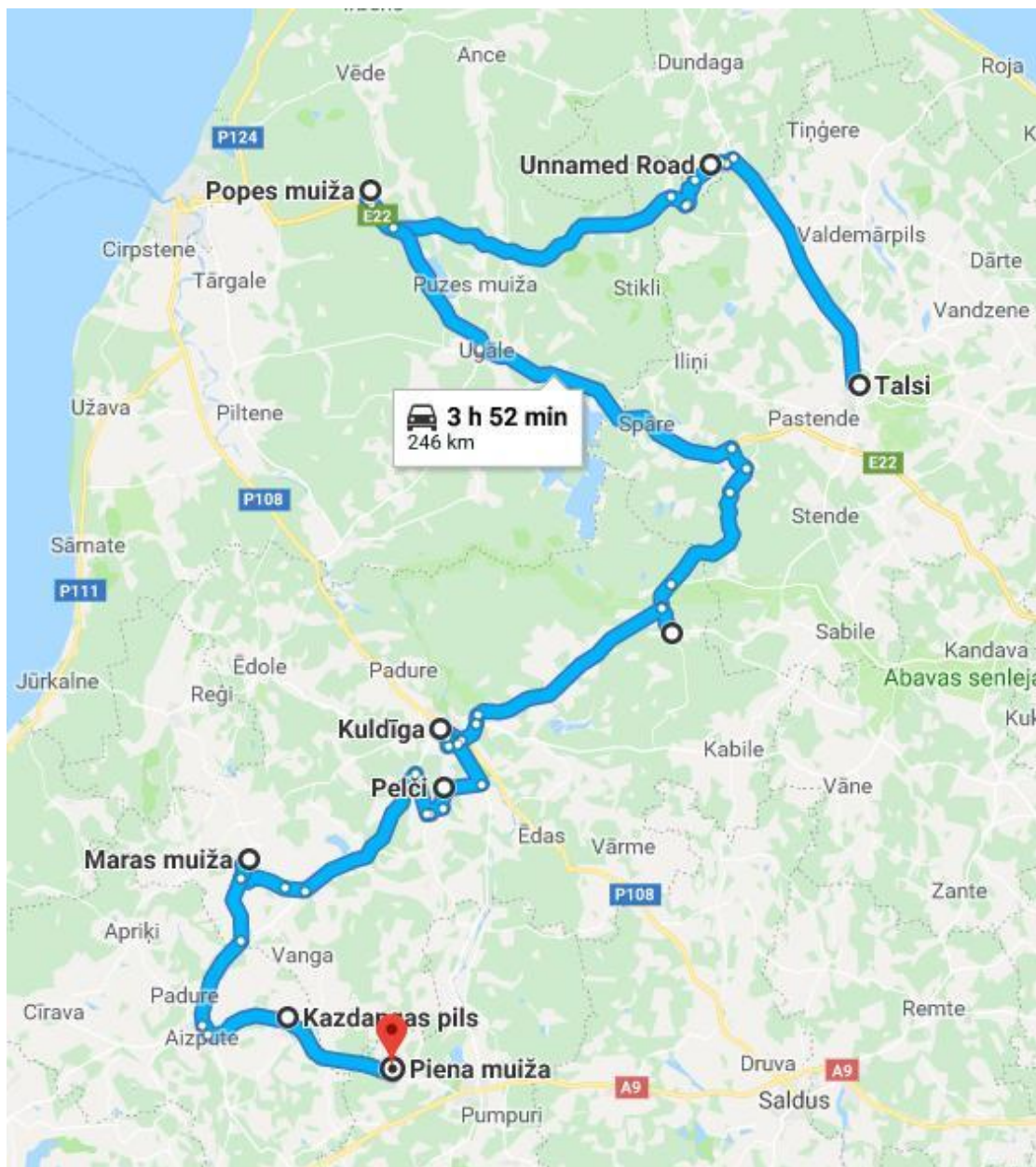
Apgyvandinimo paslaugos Talsi apylinkėse:

- Svečių namai „Saulė“
- Svečių namai „Mežvidi“

Antra diena

Talsai – Dundaga – Popē – Renda – Kuldyga – Pieno dvaras

Ūkio „Jumari“ sode, kurio plotas 13,9 ha, išsaugotos senosios obelų veislės (iš viso apie 30 obelų), raudonieji serbentai. Sode išlikusi tikroji miško obelis ir 8,5 m aukščio Jumarių kadagys. Ūkyje auginamos sodinės šilauogės. Ūkio svečiams įdomiai pasakojama apie ūkį, vaišinant juos kaimo gėrybėmis.

Popės dvaro pastatų kompleksas su parku (1840 m.) yra vienas geriausiai išsilaikiusių šiose apylinkėse. 1940 m. joje buvo įkurta mokykla ir kitos įstaigos. Parke daugiausiai auga žinomos medžių rūšys, tačiau yra ir retų medžių, pavyzdžiui 5 Krymo ąžuolai.

Aplinkos ir sveikatingumo ūkis „Upmali“ (120 ha) kaip senais laikais augina ir gamina viską, kas būtina pragyvenimui ir sveikatai. Nuo 2000 m. čia gaminamos arbatos, prieskonių mišiniai, kuriams produktai su prekės ženklu „AnnaABergmans“. Kartu su šeimininke galima pažinti augalus, degustuoti arbatas ir lauko židinyje kepti prieskonių duoną. Sveikatinimo name galima pamatyti, kaip spaudžiamas aliejus, garinamas gėlių vanduo ir pagal senus receptus gaminami natūralūs kremai ir tepalai. 1991 m. šeimininkai ėmė organizuoti mokymus ekologiniame ir biodinaminiam ūkyje, kuris veikia kaip parodomasis ūkis.

Apsilankymas Kuldigos mieste

1960 m įkurtas **medelynas „Sauleskalni“**. Šiuo metu čia rasite apie 100 medžių bei krūmų rūšių, įskaitant 25 vietines rūšis ir 16 rododendrų rūšių. Unikalus egzemplioriai – seniausia Latvijoje magnolija (50 metų), 45 metų europinis pūkenis (*Cotinus coggygria*), dviskiautis ginkmedis (*Ginkgo biloba*) ir kt.

Šiame **sode „Ziedoni“** bijūnų veislių skaičius priartėjo prie 100 ir yra viena didžiausių kolekcijų Latvijoje. Krūminių bijūnų kolekciją sudaro 30 veislių. Dar auga ir didžiažiedžiai barzdotieji vilkdalgiai, sibiriniai vilkdalgiai, viendienių kolekcija, taip pat mažiau žinomi dekoratyviniai augalai – jukos ir eremūrai. Svečiai priimami bijūnų žydėjimo laikotarpiu – birželio mėnesį, organizuojama Bijūnų šventė, vedamos ekskursijos.

Maros dvaras yra Kuldygos apskrityje, Turlavos seniūnijoje. Svečiams pernaktoti siūlomi gražiai įrengti kambariai, galimybė užsisakyti pusryčius, taip pat apartamentai iki 5 asmenų su atskiru įėjimu, svetaine, dviem miegamaisiais ir virtuve. Siūlomos ekskursijos apie vokiečių pilis ir dvarus Kuržemėje bei Kuldygą – Kuržemės perlą.

Kazdangos parkas pradėtas kurti XIX a. pradžioje kaip kraštovaizdžio parkas su daugybe pasivaikščiojimams skirtų takelių, atskirais suoliukais ir tilteliais. Šiuo metu Kazdangos parkas pagal plotą (196 ha) yra vienas didžiausių ir turtingiausių dendrologiniu požiūriu Latvijos dvarų parkų. Jame auga daugiau nei 200 rūšių medžių ir krūmų. Iš jų 127 rūšys – nevietinės.

Kazdanga yra vieta, iš kurio kilusios garsios „Kazdangos“ rūgščiosios vyšnios. Ši vėlyvoji veislė yra beveik išnykusi, tačiau parke dar galima rasti porą medžių.

Restauruotame istoriniame dvaro komplekse **„Berghof pieno dvaras“** įsikūręs viešbutis su 23 kambariais, restoranas „Rožu krodziņš“ (Rožių smuklė), kuriame maistas gaminamas iš vietinių dvaro sodo gėrybių. Pasilepinimui siūloma Pieno SPA salonas su pieno voniomis ir masažais. Įrengta kemperių aikštelė ir teniso kortai. Smalsiems žmonėms įkurtas Pieno muziejus.

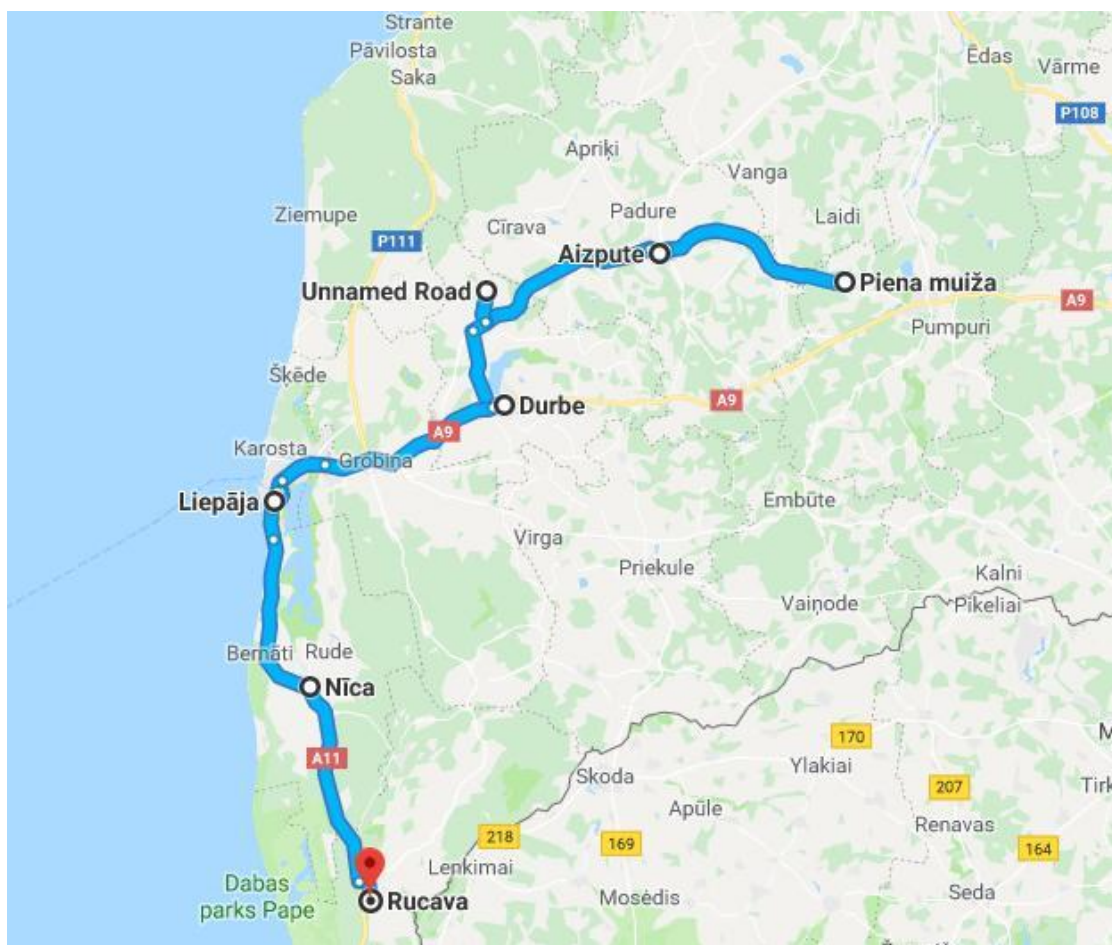
Dvaro parkas pasodintas 1980 m. Šiuo metu jis yra atnaujinamas. Prie svečių namo įkurtas rožynas. Išlikusios tik kelios obelys, viena iš jų puikus ir sveikas ‚Prinzenapfel‘ (Statinaite) medis. Ši reta istorinė veislė randama tik senuosiuose Kuržemės soduose.

Apgyvendinimo paslaugos Kuldigoje ir jos apylinkėse:

- Berghofo dvaras
- Svečių namai „Sauleskalni“

Trečia diena

Sieksatė – Aizputė – Liepoja – Rucava

Maros Lindēs (Māra Linde) dendrologiniai augalai. Sode galima apžiūrėti daugybę egzotinių ir retų augalų, gėlių bei medžių rūšių.

Ūkyje „Turaidas“ iš melisų, aviečių, bitkrėslių, rasakilų, gysločių ir liepžiedžių gaminamos žolelių arbatos ir arbatų maišeliai (suvenyrai, dovanos). Yra bitynas. Šeimininkė pasakoja apie gyvenimą kaime ir veda mokomasias ekskursijas apie gydomuosius augalus, bitininkystę, moko statyti žiogrių tvoras, siūlo ūkio produkciją ir degustacijas.

Vienas gražiausių Nycos **dekoratyvinių sodų „Kristapi“**, kur ypač populiarios melsvės ir klevai. Melsvių kolekciją sudaro daugiau kaip 130 veislių, o klevų rūšių skaičius išaugo iki 25. Sodą lydi sėkmė Nycos ir Latvijos mastu rengiamuose gražiausių sodų konkursuose.

Rucavos Arboretumo plėtros projektas pradėtas 1996 m., kai Salaspilio botanikos sodo dendrologai ir Rucavos savivaldybės atstovai susitarė dėl bandomosios plantacijos įkūrimo Rucavos Dvaro kalne. Sodinukai pradėti sodinti 1998 m. Toliau želdynai formuojami ir Rucavos centre bei prie Rucavos pradinės mokyklos. Kasmet plantacija papildoma naujais ir egzotiniais augalų egzemplioriais iš viso pasaulio. Tradiciškai gegužę rengiama „Sodo šventė“, žydint rododendrams ir magnolijoms.

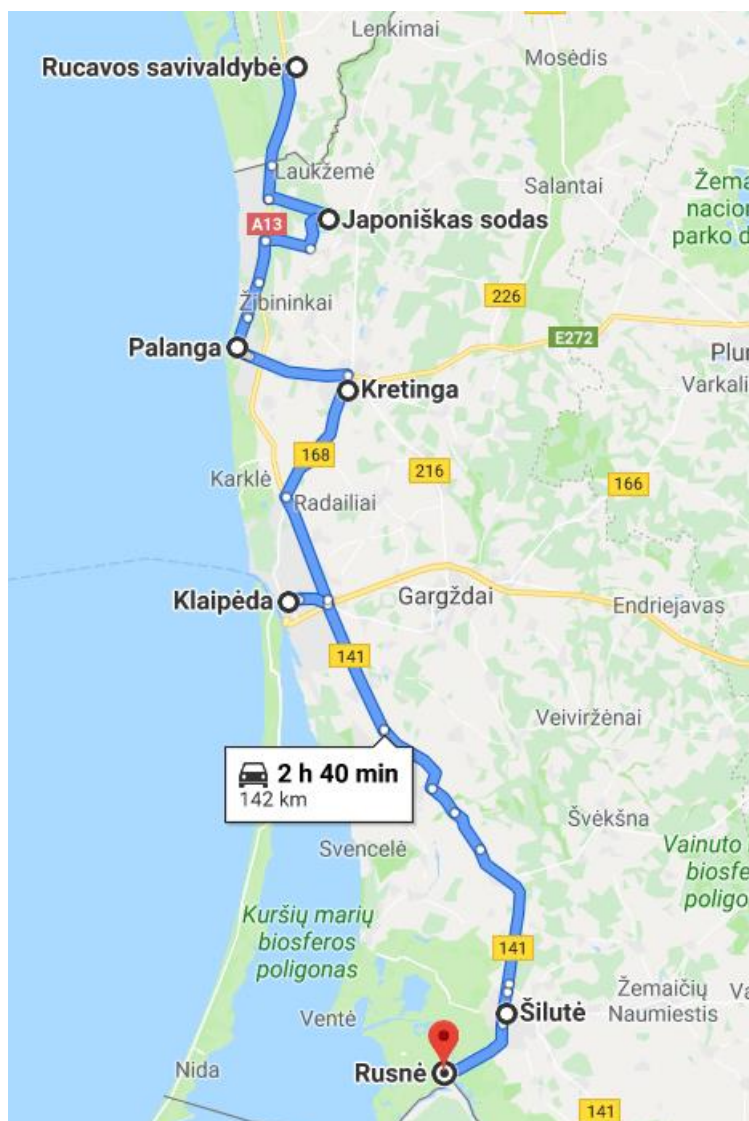
Apgyvandinimo paslaugos Liepojoje ir jos apylinkėse:

- Svečių namai „Poriņš“
- Poilsio namai „Šķiperi“
- Svečių namai „Chill in“
- Kaimo turismo sodyba „Brakši“

Ketvirta diena

Rucava – Mažučiai – Palanga – Kretinga – Klaipėda – Šilutė – Rusnė (~142 km)
Latvijos – Lietuvos siena.

Didžiausias **Japoniškas sodas** Europoje (16 ha) pradėtas formuoti 2007 m. Sodo teritorijoje įrengta tradicinių aromatinių augalų kolekcija, sodas ir daržas, kuriuose puoselėjamos senosios kultūrinių augalų rūšys. Iš senųjų daržo augalų yra auginamos morkos, burokėliai, kopūstai ir kt. Surinkta labai didelė senųjų veislių pomidorų kolekcija. Verta išskirti svogūnų ir česnakų kolekcijas, kurios pasižymi skirtingomis veislėmis. Aromatinių ir vaistinių augalų kolekcijoje yra diamedis, mėta, kietis, raudonėlis, gelsvė, čiobrelis ir kiti tradiciniai liaudies medicinoje naudojami augalai. Sodą geriausia lankyti vasarą, tačiau ir kitais metų laikais smagu po jį pasivaikščioti.

Palanga yra didžiausias ir populiariausias Lietuvos pajūrio kurortas. Pasivaikščiokite Basanavičiaus gatve, sustokite aikštėje su Muzikiniu fontanu, praleiskite popietę Birutės parke

ir Gintaro muziejuje, atsipalaiduokite Palangos paplūdimyje, pasimėgaukite saulėlydžiu nuo Palangos tilto.

Grafų Tiškevičių rezidencija - **Palangos dvaras** su ištaigingais rūmais, kuriuose įsikūręs Gintaro muziejus, ir Birutės parku, sudaro vieną geriausiai išlikusių, sutvarkytų ir gausiai lankomų dvarų kompleksų Lietuvoje. Birutės parkas įkurtas buvusio šventojo Birutės miško ir Birutės kalno teritorijoje. Peizažinio plano parko projektą grafų Tiškevičių užsakymu XIX amžiaus pabaigoje sukūrė garsus prancūzų architektas Eduardas Fransua André. Parkui parinkta vieta unikali tiek gamtiniu, tiek kultūriniu požiūriu: dvaro rūmai įkomponuoti kaip pagrindinis akcentas tarp parko tvėnkinio ir legendinio Birutės kalno – istorinės senovės lietuvių šventovės, nuo kurio atsiveria vaizdas į jūrą. Talentingai suprojektuotas parkas pasižymi didele vaizdų ir nuotaikų įvairove, su meistriškai išvedžiotais takais, aikštelėse įrengtais gėlynais, 2 tvėnkinais, mažosios architektūros elementais.

Palangos gintaro muziejus yra vienas didžiausių gintaro muziejų Europoje. Įkurtas Tiškevičiaus rūmuose, muziejus yra apsuptas Palangos botanikos sodo, todėl siūlome aplankyti ir jį. Muziejuje eksponuojami šimtai įdomių ir unikalių gintaro gabalų, taip pat pasakojama ir apie amatus, susijusius su gintaru. Patys rūmai taip pat yra labai gražūs, pastatyti Italijos neorenesanso stiliumi priešais įspūdingą Jėzaus statulą.

Kretingos dvaro parkas – vienas seniausių Lietuvoje išlikusių XVI–XVIII a. dvaro parkų. Tai mišraus stiliaus parkas, užimantis 23 ha plotą. Jam pradžią davė Vilniaus vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio įkurtas didžiulis vaismedžių sodas. Vėliau dvarą valdė grafai Zubovai šalia jo įkūrė parką, kuris buvo vadinamas bendru pavadinimu – Vasaros sodu. Tai buvo lyg atsvara dvare įrengtai oranžerijai – Žiemos sodui.

Per karus ir pokario metais parkas smarkiai nukentėjo – išliko tik dalis liepų ir kaštonų alėjų bei seną istoriją primenantys šimtamečiai ažuolai, kurių storiausiojo kamienas yra 1,9 m skersmens. Kretingos dvaro pietinėje parko dalyje, buvusio vaismedžių sodo vietoje, pastatytas Astronominis kalendorius su Saulės laikrodžiu, suformuotos gyvatvorės, alėjos, įrengti gėlynai, alpinariumai, puoselėjamos jurginų, bijūnų, tulpių kolekcijos, atkuriami rožynų fragmentai, pėsčiųjų takai, poilsio aikštelės. „Atminties takas“ žymi svarbiausias Kretingos miesto ir Kretingos muziejaus datas, o atstatytas dvaro fontanas tapo ypač mėgstama miesto svečių poilsio vieta.

Klaipėda yra Lietuvos miestas Baltijos jūros pakrantėje. Tai trečias pagal dydį Lietuvos miestas ir Klaipėdos apskrities centras. Verta apsilankyti Klaipėdos senamiestyje ir paieškoti po senąją miesto dalį išsibarsčiusių skulptūrų. Aplankykite Laikrodžių muziejų, Klaipėdos piliavietę ir pilies muziejų, Lietuvos jūrų muziejų ir delfinariumą.

Klaipėdos universiteto botanikos sodas įkurtas 1993 m. vaizdingame Danės upės slėnyje. Jis užima apie 9,3 ha. Sodo teritorijoje natūraliai auga per 250 augalų rūšių. Siekiant lankytojams parodyti tradicinius pajūrio krašto etnografinius darželius, Botanikos sode įrengtas pajūrio krašto etnografinis darželis, su šiam kraštui būdingomis gėlių kompozicijomis. Šiame darželyje eksponuojami 14 šeimų augalų atstovai, vyrauja daugiamečiai vaistiniai-prieskoniniai augalai. Sodas gali pasiūlyti įvairių edukacinių programų bei kviečia lankytojus išskylauti tam skirtose vietose.

Rusnė yra viena iš seniausių gyvenviečių Nemuno deltoje ir vienintelis Lietuvos miestas saloje. Aplankykite Rusnės evangelikų liuteronų bažnyčią ir senąsias kapines; 200 metų

senumo Etnografinę žvejų sodybą-muziejų. Netoli senosios vandens siurblynės ant upės kranto stovi senasis Uostadvario švyturys. Skirvytėlio kaimas yra etnografinis žvejų kaimas, esantis Pakalnės upės kairiajame krante. Nuo Uostadvario apžvalgos bokšto pamatysite salos apylinkes ir įspūdingą Kuršių marių panoramą. Saulėtą dieną bokšto lankytojai gali pamatyti Kuršių neriją.

Neretai **Šilutės dvaras** pagal paskutinį savininką šiandien vadinamas **Hugo Šojaus dvaru**. Šilutės dvarininkas, parko įkūrėjas Hugo Šojus (Scheu) dvarą įsigijo 1889 metais. Jis sutvarkė dvaro pastatus ir aplinką bei įkūrė 2 parkus: dvaro bei „varnamiškiu“ vadinamą miško parką. Šalia dvaro įkūrė angliško tipo parką su pasivaikščiojimo takais. Parko teritorijoje buvo iškasti 3 tvenkiniai, įrengti šiltadaržiai, kuriuose buvo auginamos ankstyvosios daržovės, gėlės, vynuogės ir augalų daigai. Miško parkas, skirtas gyventojų pasivaikščiojimams, pradėtas kurti panašiu metu kaip ir dvaro parkas. Kadangi jis buvo išsidėstęs abiejose vingiuotosios Šyšos pusėse, jį jungė pėsčiųjų tiltai. Parke, kuris driekiasi palei Šyšos upę iki senojo geležinkelio tilto, būta apie 150 rūšių augmenijos. Dabar parke yra 40 rūšių medžių ir krūmų.

Kaimo turizmo sodyba „Pakalnė“. Unikali tradicinė žvejo sodyba su Mažosios Lietuvos regionui būdingais sodo ir daržo augalais. Sode auga senosios obelys, sodintos tarpukario Lietuvoje - ‘Antaninis’ ir ‘Baltasis alyvinis’. Sodyboje taip pat auga senų veislių slyvos. Šeimininkai augina turtingas vaistinių augalų kolekcijas. Sodyboje vyksta edukacijos grupėms apie žoleles, medicininius augalus ir jų naudą.

Rekomenduojame pavalgyti:

- Kavinė „Vienkiemis“, *Kretingos r.*
- Kavinė „Pas grafa“, *Kretingos r.*
- Restoranas “Friedricho pasažas”, *Klaipėdos r.*
- Kaimo turizmo sodyba “Račkauskų sodyba”, *Klaipėdos r.*
- Kaimo turizmo sodyba „Rusne villa“, *Šilutės r.*